

Dagny Joensen
Jens Kr. Vang

Stoðan í skúlaverkinum í Ukerwe landspartinum í Tanzania:

Livilíkindini og skúlaverkið í Tanzania toliir onga sam-bering við tað, sum vit kenna frá okkara heimsparti.

Ein skúli nýtist ikki at hava borð og stólar, kostnaðarmikla telduútgærð ella fyri tað - tekju.

Í Tanzania verður skúlin bygður, so hvørt sum peningur er tøkur. Í myndamappuni hjá Elnu funnu vit myndina av einum skúlastovu, har bert veggir og ein talva var tøk. Hesin skúlin hevur sæð soleiðis út síðani Elna Skylv Hansen fyrri tveimum arbeiðum síðan byrjaði at arbeiða í Tanzania. Hon sigur, at tekjan kemur, tá bygðin hevur pening at keypa tilfar fyri.

Kortini er 49 ára gamla Elna Skylv Hansen, ráðgevi í skúlamálum, væl nøgd við sín gerandisdag á oynni Ukerwe í Viktoriasjøgvinum, har hon ferðast til teir 81 skúlarnar í økinum. 800 lærarar og 35.000 næmingar hoyra til hennara starvsøki.

Hon er útsend av »Mell-efmolkeligt Samvirke« at vera við í einum projekti at menna skúlaverkið, og arbeiðir á høvuðslæraramiðstöðini. Umframt hana eru nýggju smærri læraramiðstöðir, sum tilsamans tæna teimum 800 lærararunum í økinum.

Tolsemi krevst

Uppgávan hjá Elnu er at skipa fyri skeiði o.o. fyri lærarar. Har koma tveir lærarar á skeið frá hvørjum skúla, og teir fara heimaftur á sína miðstöð at undirvísja. Hetta kallast ein »splach-effekt«, og hevur til endamáls at spreidda vitan og kunnleika sum skjótast, og hervið menna skúlan.

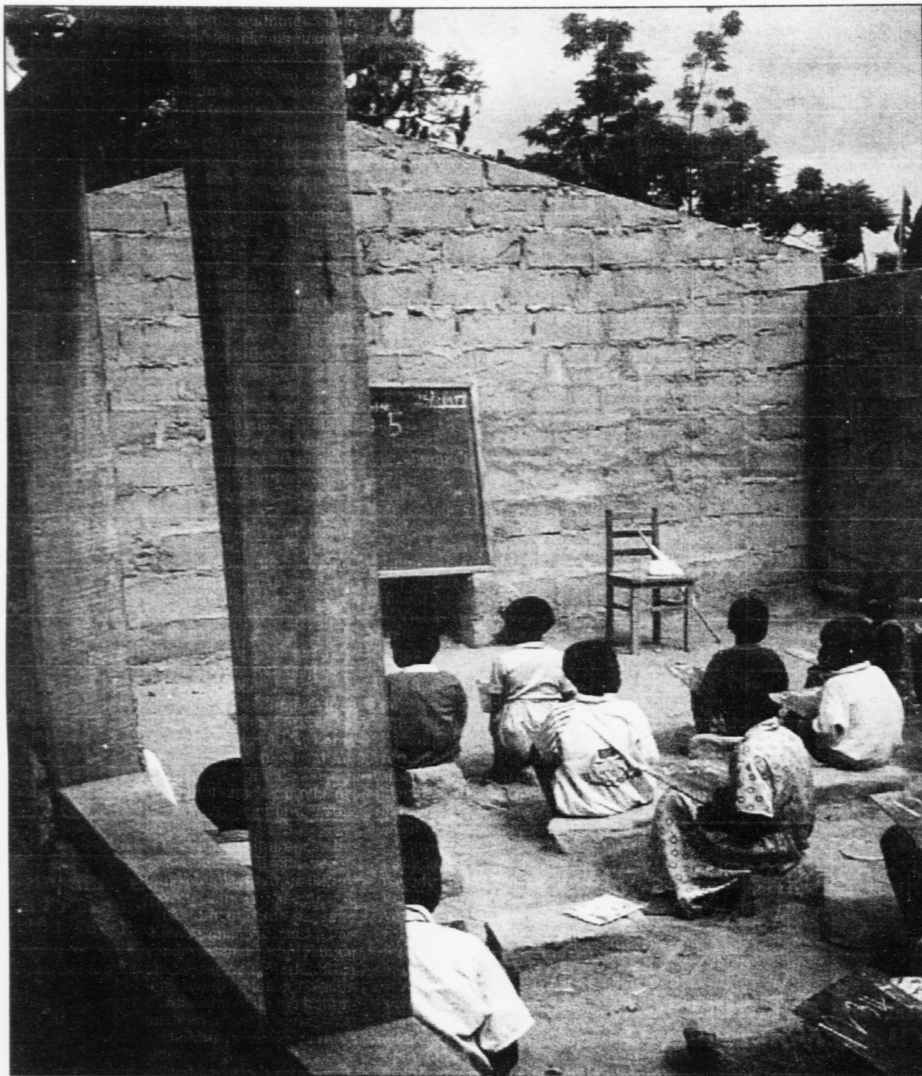
»Mín uppgáva er at fáa høvuðsmiðstöðina at virka, saman við einum samskipara og hjálparfólki.

»Tað kann ofta vera møtumikið, tí alt gongur so øgiliga seint, sigur Elna Skylv Hansen, og myndar orðini við at siga: »Um eitt bræv skal skrivast til skúlarnar, verður tað orðað á swahili. Tað kann taka drúga tíð, og eg noyðist at spyrra upp í saman, áðrenn brævið verður avgreitt. Tað er eins og fyrr í tíðini í Føroyum: verður tað ikki gjørt í dag, so kann tað biða til í morgin ella næsta dag, sigur Elna.

Hon er útbúgvinn lærarari í Føroyum, men fór í 1993 til Grikkalands at arbeiða á einum málskúla.

Har var hon í eitt ár, men fór við yngstu dóttirini, sum byrjaði á handilsskúla í Danmark. Hon fekk tá starv á Norrøna Eftirskúlanum, og seinni á donskum ungdomsskúla.

Hóast Elna einaferð áður hevði sœkt um at sleppa út at arbeiða fyri »Mell-efmolkeligt Samvirke« og ikki fekk kjansin tá, royndi hon enn einaferð, og tá »Eldnæ-

96 næmingar og 20 skúlabøkur

Hóast tað kann tykjast ógjøriligt at skipa skúlaverkið á berjajólum, so eru útlitini góð. Áður biddaðu børnini pening, men í dag bidda tey blýantar, sigur Elna Skylv Hansen, sum seinastu árin hevur verið skúlaráðgevi í Ukerwe landspartinum í Tanzania

ist.

Spurd hví hon fór hinumegin knóttin at arbeiða, sigur Elna Skylv Hansen, at hon hevði hug at royna okkurt heilt annað, við øðrvísi avbjóðingum, enn tað hon var vön við.

Hon hevur nú livað og virkað í Tanzania í tvey ár, og hevur júst endurnýggjað sáttmálan til ár 2000.

Hóast Elna býr í einum rimiliga góðum húsum, so er tað einki at reypa av, mótvegis seithúsum heima.

Tað lekur illa tá tað regnar, og el-megi er eingin í bygðini Nausio, sum telur eini 10.000, har hon býr.

Hon hevur tó sölpanel til at taka, sum veitir orku til try lampustøð. Eingin vatnleiðing er; og fólk noyðast

at fara í ánnia eftir vatni. Ungfólk hava til arbeiðis at flyta vatn út til fólk. Tað kostar fyra krónur fyri 100 litrar. Av tí at Elna hevur stóran urtagarð, hevur hon brúk fyri 300 litrum um dagin. Umstøðurnar eru

annars góðar, heldur Elna.

Bert ein trupulleika hevur Elna. Hon er sera plágað av flogmýsum, sum búleikast á ovastlofti. Av og á verða tær royktar út, men tær finna altíð inn aftur.

Tá tað er myrkt koma tær fram, hanga undir gardinum ella undir sofuni, og so noyðist hon at fara á flogmúsaveiðu. Hesar eru so litlar, at ein fluguklamsari er nóg mikið at fáa livið av teimum.

»Tað er einki stuttligt at drepa flogmýs, men tað noyðist eg bara at gera, sigur Elna Skylv Hansen.

Triggir vaktarmenn og arbeiðskonur

Hon hevur annars triggjar vaktarmenn í arbeiði. Tveir skiftast um at vera á varðhaldi um næturnar, og hin er á varðhaldi um dagin, sum samstundis rokir urtagarðin.

Umframt tað hevur Elna Skylv Hansen eina arbeiðskonur, sum kemur til arbeiðis kl. átta á morgni. Hon vaskar og strýkur klæði, matger og ger annars alt fyrifallandi arbeiði í húsum.

»Klæðini verða vaskað við hond, og alt skal strúkast - sjálvt sokkarnir, av tí at eitt smákykn setist í klæðini undir vaskingini, sum troðkar seg inn í holdið. Tí mugu øll klæðini strúkast, fyri at vissa teg um, at kyknini eru deyð, áðrenn tú letur teg í.

»Vit hava skyldu at hava fólk í arbeiði, tá vit verða útsend á henda hátt, men tað er bert væl. Eitt nú brúkar arbeiðskonan hjá mær eitt gamalt strúkijarn, av tí slagnum sum tú hitar við glóðum, eins og langommur okkara brúktu, sigur Elna.

Viðvíkjandi støðuni í skúlunum, so eru viðurskiptini eisini nógv øðrvísi.

»Bert fyri at nevna dømi, so havi eg vitjað ein skúla, har 72 næmingar eru í 3. flokki, og bert 15 bókur til at taka í undirvísingini. Í øðrum skúla eru 96 næmingar í 7. flokki, og har eru 20 bókur tókar, sigur Elna Skylv Hansen.

Foreldrin aftur seg

Umleið 60 pst. av børnum í skúlaaldrir ganga í skúla. Foreldrin skulu gjalda eina litla upphædd í skúlapeningi, umframt at børnini skulu hava eyðkennisbúna, og nøkur oyru til heftir og blýantar. Tey foreldur, sum ikki senda børnini í skúla, halda, at tey fáa ov lítið fyri pening, og velja tí at lata børnini arbeiða, og vinna nøkur oyru til húsarhaldið.

Hóast hetta, so heldur Elna Skylv Hansen, at hon hómar eina broyting í hesum viðurskiptum. Tá hon kom til Tanzania, biddaðu børnini oftani pening. Nú bidda tey ein blýant, og tað heldur hon vera eitt framstíg.

Eisini eru børnini øgiliga áhugað í bókum. Fyri teimum eru bókur gull, sigur Elna.